

# Gestalt Psikoloji



- Wertheimer, Köhler ve Kofka tarafından geliştirilmiş bir yaklaşımdır.
- Gestalt psikolojisi, bilişsel süreçler içerisinde özellikle "algı" ve "algısal örgütlenme" konularında yoğunlaşmış psikoloji teorisidir. 20.yy'ın ilk yarısında, Almanya'da ortaya çıkmıştır.

- Gestalt kelimesi bütün anlamına gelmektedir. Gestalt psikolojisinin temelini oluşturan düşünce, organizma kendini oluşturan parçaların örgütlenmiş bir bütünüdür, fiziksel ve kimyasal elementlere indirgenemez anlayıştır. Gestalt psikolojisine göre bütün parçaların toplamından fazladır ve farklıdır.

- Bu nedenle inceleme konusu davranışlar değil, "bilişsel süreçler"dir. Aynı zamanda davranışçı kuramın redüksiyonist çalışma şeklini de reddeder; Gestalt'a göre bütün onu oluşturan parçaların toplamı değil, daha fazlasıdır.

- İebakış yöntemini psikoloji için uygun görmekle birlikte, yapısalcıların bu yöntemi yanlış kullandığını belirtmişlerdir. İebakış, yaşantıları bilmek için değil, anlamlı olan ve bütünlük taşıyan yaşantıları incelemek için kullanılmalıdır. (İnsanların dünyayı nasıl algıladığını öğrenmek için)

- Gestalt psikologları davranışça yaklaşımla ortaya konulan görüşlere karşı çıkmaktadırlar. Gestalt psikologlarına göre öğrenme basit bir uyarıcı tepki ilişkisi değildir. Öğrenme olayları algılamak parçalar arasında ilişkiler kurmayı gerektirir.

- Gestalt psikolojisinde algılama ve algı yasaları çok önemli bir yer tutmaktadır. Algı, bu kuramda örgütlenme olarak ele alınmaktadır ve öğrenmeyle ilgili görüşlerin çoğu algılamayla ilgili çalışmalara dayanmaktadır.

# Algı ve Algı Yasaları

- Biraz önce de ifade edildiği gibi algı Gestalt psikologlarını göre bir örgütlemedir. Bu örgütleme bütüncüdür ve bütün parçaların toplamından daha büyük ve farklı bir yapı oluşturur. Gestalt psikologlarının yaptığı çalışmalar günümüzde üzerinde halen çalışılmakta olan kuantum fiziğinin temel verilerine de gönderme yapmaktadır.



- Kuantum fiziği, basit varlıklar birleştiğinde veya ilişki kurduğunda yeni özelliklerin ortaya çıkacağını varsayar. Buna göre bütün, parçaların toplamından fazladır. Her kuantum parçası her yerde, her zaman olma potansiyeline, dünyayı etkilemek için çok yönlü kapasiteye sahiptir.

# Algı Yasaları

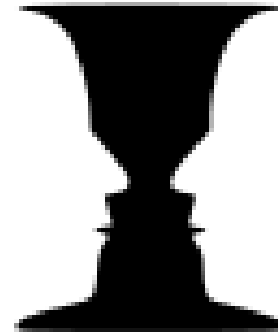
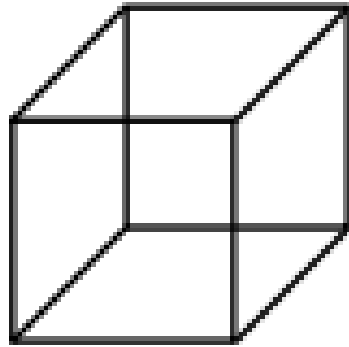
- Algısal örgütlenmenin çalışma şeklini belirleyen yasalar şunlardır,
  - 1) Şekil-Zemin İlişkisi:
  - 2) Yakınlık İlkesi :
  - 3) Tamamlama İlkesi :
  - 4) Benzerlik İlkesi :
  - 5) Süreklilik İlkesi :
  - 6) Basitlik Yasası :
  - 7) Pragnaz Yasası:

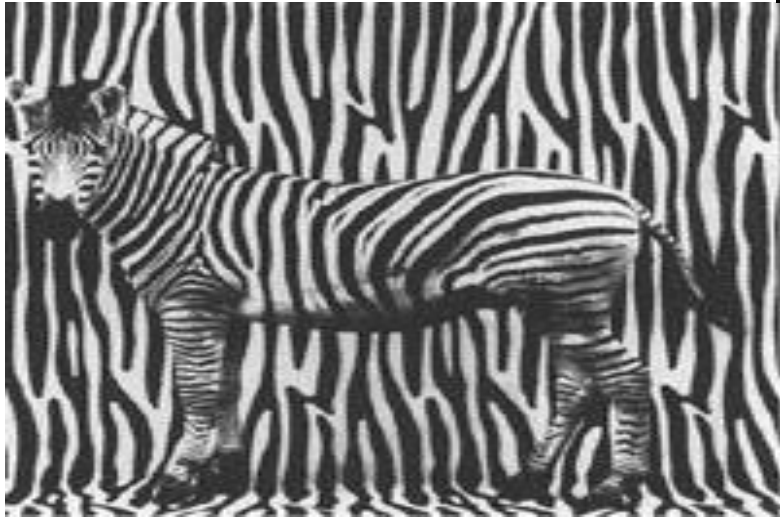
# 1) Şekil-Zemin İlişkisi:

- Bütün algılarda bir zemin ve bu zeminden önce göze çarpan bir Şekil bulunmaktadır. Algılamamızda zemin üzerinde dikkatimizi çeken Őekli görür ve onu algılarız.

- Zemin-şekil yer değiştirebilir ve dikkat ettiğimiz nesne Şekil olurken diğer uyarıcılar zemini oluşturmaktadır. Zemin-şekil algısında Őeklin algılanmasına neden olan daha çok dikkat çekici olmasıdır.

Necker Kübü ve Rubin Vazosu, Şekil zemin iliŐkisine iyi bir örnektir





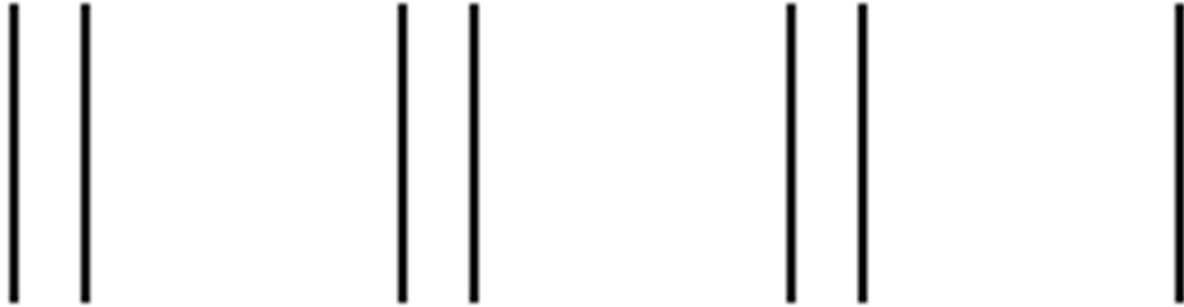
## 2) Yakınlık İlkesi :

- Organizma bir alan içinde bulunan nesnelere birbirine yakınlıklarına göre gruplayarak algılama eğilimindedir. Buna yakınlık yasası denilmektedir. Yakınlık, zamanda ve mekanda yakınlık olarak iki grupta ele alınabilir.

- Zamanda yakınlık için verilebilecek en iyi örnek, müziktir. Müzikteki notalar zamanda yakınlık algısına göre düzenlenmiştir. Zaman içinde birbirine yaklaşan ya da uzaklaşan vuruşlar melodileri oluşturmakta ve bu vuruşlar ritim algımızı oluşturmaktadır.



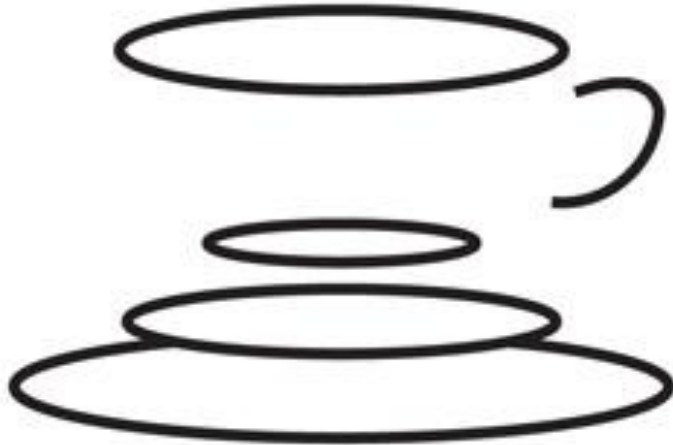
- Mekanda yakınlık algısına, bireylerin bir araya geldiğinde tek tek değil de bir topluluk olarak algılanmasını örnek verebiliriz. Mekan içinde birbirine yaklaşan nesnelere bir bütün olarak algılanma eğilimine neden olmaktadır.





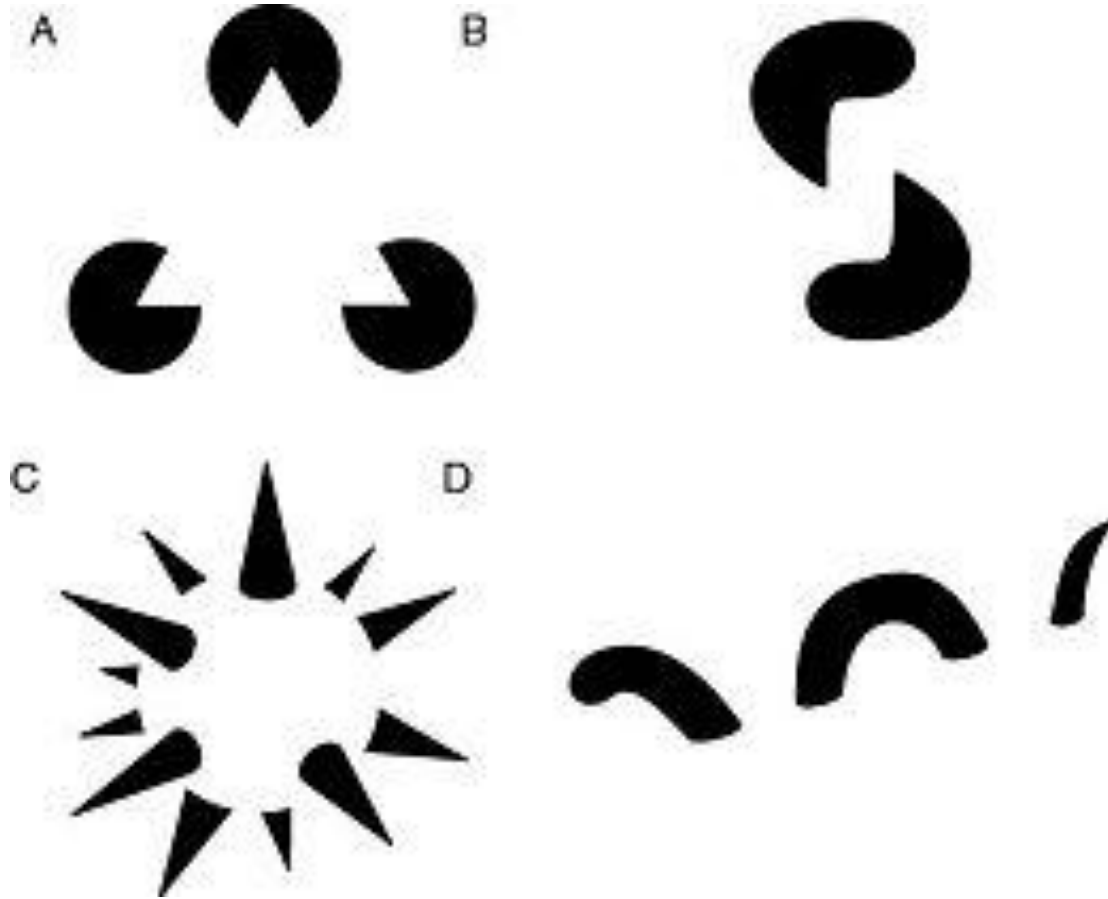
### 3) Tamamlama İlkesi :

- Gestalt psikolojisinde tamamı görülmeyen ya da daha tamamlanmamış nesnelere bütün olarak algılanır. Tamamlama yasası nesnelere tamamlama olduğu gibi olayları da tamamlama eğiliminde olmamıza neden olur.



- Tamamını görmediğimiz nesnelere organizma tamamlarken, tamamını bilmediğimiz olayları da zihinde tamamlama yoluna gideriz. Karşınızdaki gelen bir çiftin kendi aralarında yaptıkları tartışmayı bir anlık duyduğunuzda ne yapıyorsunuz?. Birçoğumuz bu olayı zihnimize tamamlamaya gitmekteyiz.

"Tamamlama"; Yukarıdaki şekiller tam değildir, fakat biz onları tamamlanmış olarak algılarız





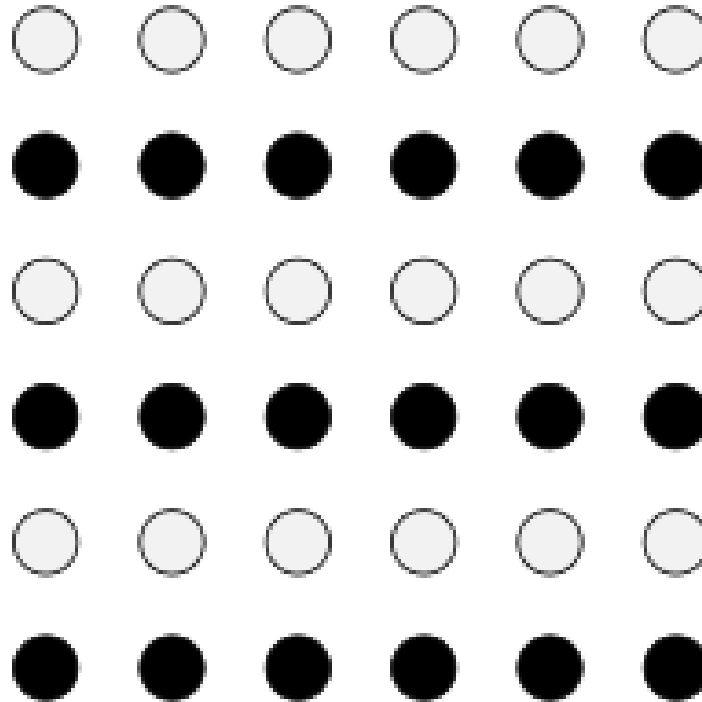
## 4) Benzerlik İlkesi :

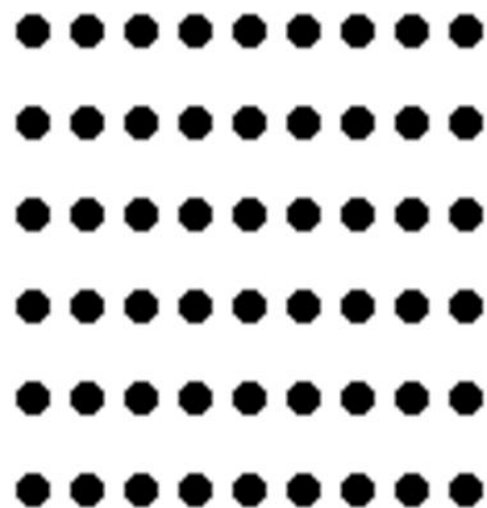
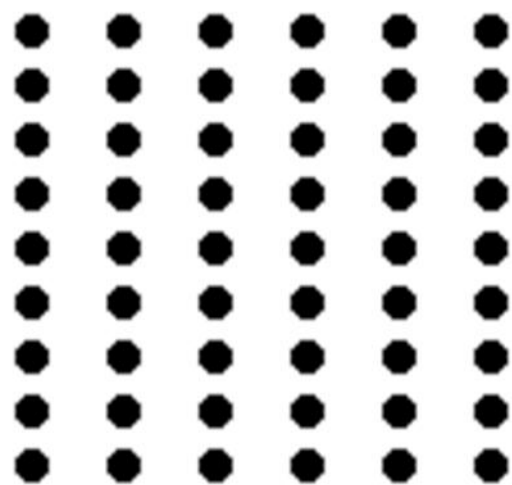
- Organizma birbirine benzeyen uyarıcıları gruplayarak algılama eğilimindedir. Buna benzerlik yasası denilmektedir. Benzerlik yasasında hem görsel hem de işitsel uyarıcıların algılanması da önemli görülmektedir.

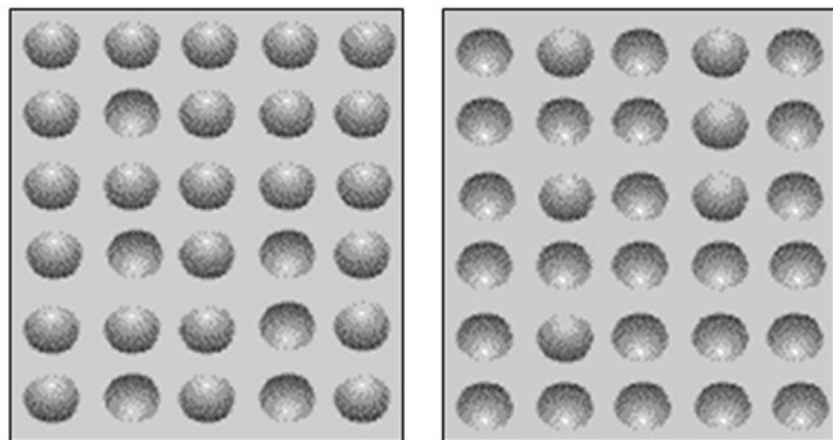
- Örneğin birçoğumuz çekik göz yapısına sahip insanları gruplayarak algılama eğilimindeyizdir. Çoğu kişiye göre tüm çekik gözlüler ilk başta Japon olarak algılanır. Şarkıcıları düşündüğümüzde de birbirine benzeyen ses yapısına sahip şarkıcıları gruplayarak algılama eğilimindeyizdir.



"Benzerlik"; Koyu ve açık renkli noktalar farklı gruplar olarak algılanır





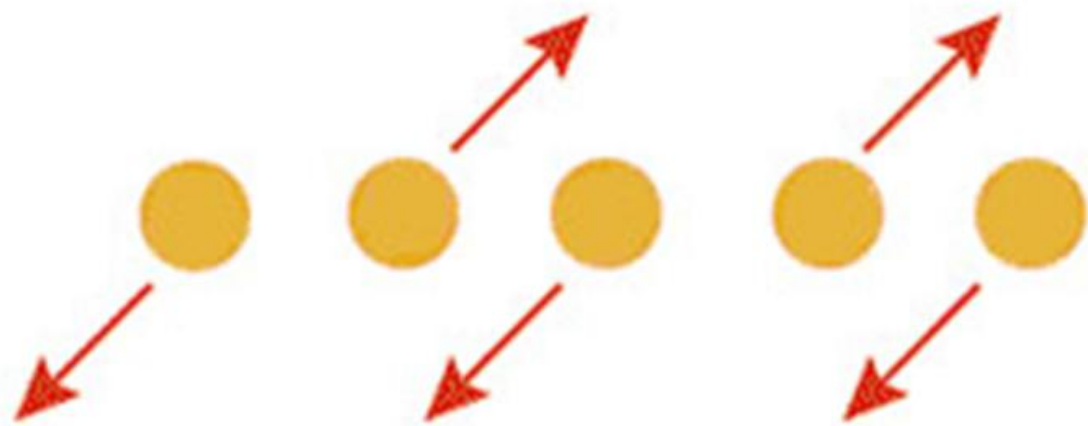


SIMILARITY

## 5) Süreklilik İlkesi :

- Organizma ani, birdenbire olan değişikliklerden daha çok düz giden sürekliliği algılama eğilimindedir. Aynı yönde giden birimler, çizgiler birbiri ile ilişkili olarak algılanmaktadır.

- Süreklilik algısında organizma devam eden bir etkinliği algılama eğiliminde olurken ani meydana gelen olaylar süreklilik algısını olumsuz etkiler. Akış halinde olan bir trafikte uzun süre araç kullanan bir sürücü aniden meydana gelen bir duruma hemen tepki gösteremez.



## 6) Basitlik Yasası:

- Organizma, karmaşık, zor olaylar yerine daha basit ve düzenli olanı algılama eğilimindedir. Basit, düzenli bir şekilde organize edilmiş şekiller karmaşık olanlardan daha kolay algılanır. Oldukça karmaşık bir yapıya sahip bir problemin daha kolay ve tek boyutlu probleme göre algılanması daha zordur.

## 7) Pragnaz Yasası:

- Gestalt psikologların algı yasalarıyla ilgili öne sürdükleri en kapsamlı yasa Pragnaz yasasıdır. Bu yasaya göre;
- “her psikolojik olayda anlamlı, tam ve basit olma eğilimi vardır.”
- Pragnaz yasası, Gestalt psikolojisinin temel bir ilkesi olup aslında diğer tüm yasaları içine alan bir yapı sergilemektedir.





# Algısal Değişmezler (Algıda değişmezlik)

- Nesnenin içinde bulunduğu fiziksel koşullardan dolayı olduğundan farklı görünmesine rağmen bizim onu orijinal şekliyle algılamamıza denir. Renk değişmezliği, büyüklük değişmezliği ve biçim değişmezliği olmak üzere üçe ayrılır.

# 1) Algıda Seçicilik

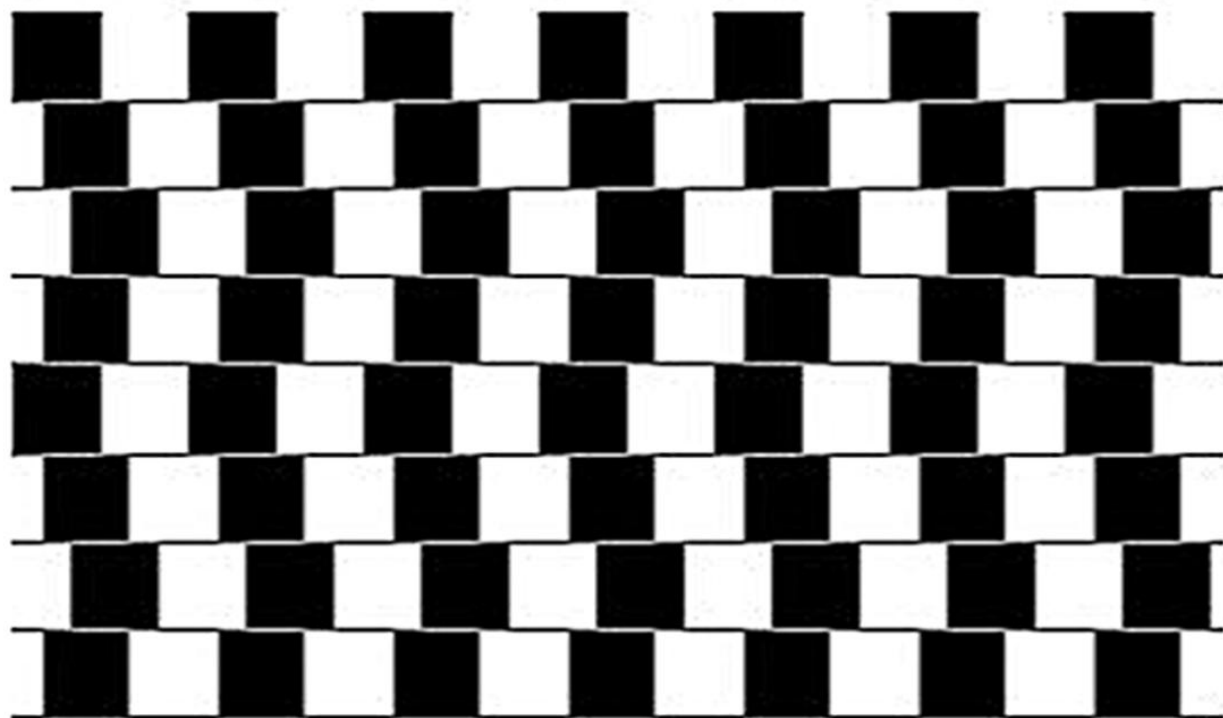
- Organizmanın pek çok uyarıcı içerisinde belli belli uyarıcıları algılamasına denir. Algılanan uyarıcıların seçilmesinde bireyin ilgi ve ihtiyaçları, uyarıcının büyüklüğü ve şiddeti rol oynar. (Kiralık ev arayan bireyin boş evler dikkatini çeker)

## 2) İllüzyon

- Nesnelerin içinde buldukları koşullardan dolayı olduklarından farklı algılanmasıdır. Psikolojik ve fiziksel illüzyon olmak üzere ikiye ayrılır.

### 3) Halüsinasyon

- Herhangi bir uyarıcı olmamasına rağmen, bireyin algıda bulunmasıdır. Akıl hastalarında ve ateşli hastalık geçirenlerde görülür. Aşırı alkol alındığı durumlarda da görülebilir.



Are the horizontal lines parallel or do they slope?

# Gestalt Kuramının Eđitim Açısından Deęerlendirilmesi

- Gestalt psikologlarına göre đretmen, dönem başında öğrenciye önce bütün olarak dersin temel çerçevesini organize edilmiş anlamlı bir bütünlük içinde vermesi daha sonra ayrıntıya inmesi gerekmektedir. Ders yılı için yapılan bu planlama her bir ünite için de yapılmalıdır.

- Konular basitten zora, bilinenden bilinmeyene doğru aşamalı olarak bir bütün halinde öğrencilere sunulmalıdır. Bu şekilde öğrenciye nerede olduğu ve ne kadar öğrendiği konusunda bilgi verir.



- Öğrencinin içgörüsöl problem çözməsi için uzunca bir çözüm dönemine ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmen, öğrenciye problemle ilgili yeni bilgi araştırması yapması, problemi yeniden kurması, olası yolları geliştirip bilişsel olarak denemesi için yeterli zamanı vermelidir.

- Eğitime yaptığı en önemli katkılardan biri içgörüsöl öğrenme ve üretici düşünmedir. Yani problemin çözümü için tüm öğeler öğrenciye verilmelidir.
- Öğrenci ihtiyaç duyduğunda küçük ipuçlarıyla rehberlik etmelidir. Ancak çözümü öğrenci bulmalıdır.

- Öğrenmeyle ilgili yapılan tekrarlar, öğrencilerin yeni ilişkileri keşfetmesini, bellekteki izlerinin daha sağlam olmasını sağladığı için çokça problem çözülmelidir. Bu şekilde problem çözme sürecinde kısaltılmış olur.

- Transferi kullanmaları için yani öğrenilenleri farklı durumlarda kullanmasını sağlamak için öğrencilere alışılmamış problemlerle karşılaştıracak ödevler verilmelidir.
- Dersin başında önceki öğrenmeler hatırlatılmalıdır.
- Hatırlamayı kolaylaştırmak için algı ilkeleri kullanılmalıdır.

- HAZIRLAYANLAR:  
BİLAL YÜZGEÇ  
MEHMET ASLAN